

Persbericht, 28 april 2021

Erkenning en excuses voor slachtoffers, lessen voor de toekomst

Eerste reactie van KNGU op het Verinorm-rapport 'Ongelijke leggers'

Signalen over grensoverschrijdend gedrag in de gymnsport zijn te lang genegeerd. Daarmee heeft de KNGU oud-sporters tekortgedaan. Misstanden werden door oud-topturnsters verschillende malen aangekaart, maar zijn door de KNGU in het verleden onvoldoende onderzocht en van een antwoord voorzien. "Het rapport laat niet alleen zien dat de bond hier steken heeft laten vallen, maar ook dat er stevige lessen moeten worden getrokken voor de toekomst. De KNGU heeft niet altijd gedaan wat van haar mocht worden verwacht. Dat is een wrange constatering. Jonge sporters voelden zich lang niet gehoord en in de steek gelaten. En daarvoor zijn excuses op zijn plaats," aldus Monique Kempff, voorzitter van het bestuur van de KNGU in een eerste reactie op het vandaag verschenen rapport 'Ongelijke leggers' dat is geschreven door Verinorm, Bureau Beke en de Vrije Universiteit.

Onderzoek

Medio 2020 gaf de KNGU het bureau Verinorm de opdracht onderzoek te doen naar de aard en omvang van grensoverschrijdend gedrag in alle disciplines en op alle niveaus van de gymnsport en de aanpak daarvan door de jaren heen. Aanleiding daarvoor waren aanhoudende (wereldwijde) berichten over misstanden door oud-topturnsters en de discussie die zich die zomer ontpopte na de lancering van de Netflix-documentaire 'Athlete A'. Volgens het rapport kent de gymnsport bepaalde karakteristieken die de (top)sport kwetsbaar maken voor ongewenst gedrag: het is een sport waar al vroeg wordt geselecteerd voor de topsport en waarbij zeker op de hogere niveaus sprake is van veel trainingsuren en een sterke afhankelijkheidsrelatie met trainers-coaches.

Het onderzoek onder 662 volwassenen en 2061 minderjarigen toont aan dat de aard en mate waarin grensoverschrijdend gedrag plaatsvindt afhankelijk is van verschillende factoren. Zo wordt grensoverschrijdend gedrag vaker gemeld naarmate de trainingsintensiteit toeneemt. Volwassen sporters rapporteren meer grensoverschrijdend gedrag dan minderjarige sporters. De problematiek komt in de onderzochte groepen sporters vooral voor bij (top)turnen dames, maar ook bij acrobatische en ritmische gymnastiek. Mannelijke sporters hebben beduidend minder te maken met grensoverschrijdend gedrag. De meest genoemde vormen van grensoverschrijdend gedrag zijn het doortrainen met blessures, geen eigen mening mogen hebben en genegeerd/gekleineerd worden door de trainer. Seksueel grensoverschrijdend gedrag komt het minst voor.

Met name de schokkende ervaringen van oud-sporters zijn indringend. Uit de interviews met geselecteerde oud-sporters die vóór 2014 actief waren, komt een beeld naar voren van een cultuur waarbij structureel en langdurig sprake was van (ernstig) grensoverschrijdend gedrag, bestaande uit vernederen, beledigen, schreeuwen, dwang, chantage, bedreigen en soms ook fysiek geweld. Het rapport geeft aan dat er indicaties zijn dat de 'grensoverschrijdende gymnsportcultuur,' na het verlaten van de harde (Oost-Europese) trainingspraktijken uit de jaren tachtig en negentig van de vorige eeuw, thans minder aanwezig is. Desalniettemin waarschuwen de onderzoekers ervoor dat misstanden soms pas aan het licht komen als sporters hun carrière hebben beëindigd.

Over de rol van de KNGU zijn de onderzoekers kritisch. Lange tijd ging de aandacht in de (hele) sport vooral uit naar de bestrijding van seksuele intimidatie. Andere vormen van grensoverschrijdend gedrag werden vooral informeel afgedaan. Eerdere onderzoeken zijn onvoldoende zorgvuldig en transparant opgevolgd en afgehandeld, waardoor sanctionerend ingrijpen richting trainers en nazorg voor de betreffende oud-turnsters achterwege bleef. De effecten van de veelheid aan initiatieven en maatregelen van de laatste jaren zijn volgens de onderzoekers nog niet meetbaar.

Hoe verder?

De KNGU is de onderzoekers dankbaar voor het grondige en gedegen werk. "Hoe pijnlijk de bevindingen en conclusies ook zijn, het is goed dat dit hele verhaal nu eindelijk in volle openheid op tafel komt te liggen. Want alleen zo kunnen we erkenning bieden voor het verleden en lessen trekken voor de toekomst", aldus Monique Kempff.

Naast het aanbieden van excuses aan oud-sporters, wil de KNGU (nader) met hen in gesprek om te komen tot een gedegen vervolgtraject. Dit is ook in lijn met de aanbevelingen uit het Verinorm-rapport. Het is belangrijk om daarbij goed te kijken naar de specifieke behoeften van oud-sporters. Uit het rapport, maar ook uit reeds lopende gesprekken tussen oud-sporters en de KNGU, blijken wensen van individu tot individu te verschillen. Sommige oud-sporters en hun ouders hebben behoefte aan lotgenotencontact. Anderen aan perspectief- en herstelbemiddeling. Ook zijn er vragen over een loopbaan binnen of buiten de sport. Waar oud-sporters behoefte hebben aan specifieke zorg, werkt de KNGU samen met Slachtofferhulp Nederland en MIND Korrelatie voor bijvoorbeeld een goede doorgeleiding naar meer gespecialiseerde vormen van zorg en psychische ondersteuning waaronder (ook) sportpsychologen. Centrum Veilige Sport Nederland is daarbij betrokken.

Minstens zo belangrijk is dat het rapport concrete suggesties bevat om verder te bouwen aan een veilig en positief sportklimaat. Monique Kempff: "De zo gewenste

cultuurverandering is al een aantal jaren werk in uitvoering, maar dit rapport toont aan dat het zaak is daar nog een schep bovenop te doen. De aanbevelingen uit het rapport nemen we dan ook over. Zo starten we met een gezamenlijk proces om te komen tot een herijking van het talentontwikkelings- en topsportprogramma. Een aanpak waarin de dromen, ambities, het plezier en de behoeften van atleten centraal staan. De KNGU verbindt zich daarmee aan een gymsport waar het welzijn van de atleet de voorwaarde is voor het leveren van een prestatie. Dat doen we natuurlijk samen met clubs, ouders, coaches, gemeenten, vrijwilligers en vanzelfsprekend de huidige en oud-sporters."

Voor het monitoren van de voortgang van de aanbevelingen wordt een onafhankelijke opvolgingscommissie ingesteld met een brede samenstelling. Deze commissie zal periodiek rapporteren over de stappen die de KNGU heeft gezet in de opvolging van de aanbevelingen uit het Verinorm-rapport.

Heb je hulp nodig? De volgende partijen zijn bereikbaar:

MIND Korrelatie

MIND Korrelatie biedt anonieme, professionele, psychische en psychosociale hulp aan iedereen die hierom vraagt. MIND Korrelatie is op werkdagen telefonisch bereikbaar op 0900-1450 of per mail via vraag@korrelatie.nl. Daarnaast kun je op www.mindkorrelatie.nl van 9.00 tot 20.30 uur met ze chatten en kun je van 9.00 tot 17.30 uur via whatsapp (06-13 86 38 03) met ze praten.

Centrum Veilige Sport Nederland

Is er sprake van (seksueel) grensoverschrijdend gedrag? Heb je vragen of twijfels om bijvoorbeeld je verhaal te vertellen? Neem contact op met het [meldpunt Centrum Veilige Sport](http://meldpunt.centrumveiligesport.nl) van NOC*NSF. Mail naar centrumveiligesport@nocnsf.nl of bel 0900 - 202 55 90 (maandag t/m vrijdag 08.30-17.30 uur).

Online hulp: Chat met Fier

Chat met Fier is bedoeld voor iedereen die nare ervaringen heeft gehad. Hulpverleners luisteren naar jouw verhaal, geven jou informatie en helpen jou. Jouw verhaal en vragen worden altijd vertrouwelijk behandeld. Twijfel je of je met jouw probleem wel bij Fier terecht kunt? Stel gewoon je vraag. De chatmedewerkers staan je altijd te woord. Ga naar: <https://www.fier.nl/chat-sport>